

ABO Energy Suomi Oy
Itämerentori 2
00180 Helsinki

Pitkämaan tuulivoimahanke, Tervola, Simo**Perusteltu päätelmä**

Perusteltu päätelmä (YVA-laki 252/2017, 23§) on yhteysviranomaisen laatima perusteltu johtopäätös, joka on tehty hankkeen merkittävistä ympäristövaikutuksista arviointiselostuksessa esitettyjen tietojen, siitä annettujen mielipiteiden ja lausuntojen, sekä yhteysviranomaisen oman tarkastelun pohjalta.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyn yhteysviranomaisena on toiminut 31.12.2025 saakka Lapin ELY-keskus ja 1.1.2026 alkaen Lupa- ja valvontavirasto.

1 Hanketiedot**1.1 Hankkeen perustiedot**

Pitkämaan tuulivoimahanke, Tervola, Simo.

Hankkeesta vastaava on ABO Energy Suomi Oy. Hankkeesta vastaavan konsulttina ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä on toiminut Sitowise Oy.

1.2 Hankkeen ja sen vaihtoehtojen kuvaus

Hankkeesta vastaava ABO Energy Suomi Oy suunnittelee tuulivoimahanketta Tervolan kunnan alueelle, noin 14 kilometriä Tervolan kuntakeskuksesta kaakkoon. Hankkeen sähkönsiirtoyhteyden vaihtoehto sijoittuu lisäksi Simon kunnan alueelle.

Noin 1213 hehtaarin laajuiselle tuotantoalueelle suunnitellaan enintään 11 tuulivoimalan rakentamista. Tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 300 metriä, yksikköteho 6–10 MW ja kokonaisteho enintään 110 MW. Hankkeen sähkönsiirtoa suunnitellaan joko 110 kV voimajohdolla tai maakaapelilla Lehmikummun sähköasemalle tai 400 kV voimajohdolla Saunakummun sähköasemalle.

Arviointiselostuksessa hankkeen vaikutuksia on arvioitu kahden hankevaihtoehdon välillä (VE), joiden muodostamisesta on esitetty perusteluita.

Tuotantoalueen vaihtoehdot

VE 0: Hanketta ei toteuteta

VE 1: Hankealueelle rakennetaan enintään 11 tuulivoimalaa. Tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 300 metriä ja yksikköteho 6–10 MW.

VE 2: Hankealueelle rakennetaan enintään 9 tuulivoimalaa. Tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 300 metriä ja yksikköteho 6-10 MW.

Sähkön siirron vaihtoehdot

SVEA 1-2: Sähkön siirto toteutetaan 110 kV:n ilmajohtona tuotantoalueelta Lehmikummun uudelle rakennettavalle sähköasemalle. Reitin kokonaispituus on noin 7,2–7,6 kilometriä alavaihtoehdosta riippuen. Reitti sijaitsee kokonaan uudessa maastokäytävässä.

SVEB 1-4: Sähkön siirto toteutetaan maakaapelina tuotantoalueelta Lehmikummun sähköasemalle. Reitin kokonaispituus on noin 7,7–9,8 kilometriä alavaihtoehdosta riippuen.

SVEC: Sähkön siirto toteutetaan 400 kV:n ilmajohtona tuotantoalueelta Simon kunnan alueelle rakennettavalle uudelle Saunakummun sähköasemalle. Reitin kokonaispituus on noin 13,2 km. Reitti sijaitsee kokonaan uudessa maastokäytävässä.

Hankesuunnitelman muutokset YVA-ohjelmavaiheen jälkeen

Arviointiohjelmassa tarkasteltiin kahta hankkeen toteutusvaihtoehtoa. Vaihtoehto VE1 sisälsi 11 voimalaa ja VE2 alle 11 voimalaa. Arviointiselostuksessa vaihtoehtoa VE 2 on tarkennettu voimalamäärän osalta. Sähkön siirron osalta vaihtoehtoja SVE A ja SVE B on muutettu ja mukaan tarkasteluun on otettu vaihtoehto SVE C.

Tarkempi kuvaus hankkeesta ja sen vaihtoehdoista on esitetty arviointiselostuksessa.

2 Ympäristövaikutusten arviointimenettely

2.1 Arviointiselostuksen vireilletulo

Ympäristövaikutusten arviointimenettely (jäljempänä arviointimenettely) on tullut vireille, kun hankkeesta vastaava Myrsky Energia Oy on toimittanut ympäristövaikutusten arviointiohjelman (jäljempänä arviointiohjelma) yhteysviranomaiselle 27.7.2023. Arviointiohjelma oli nähtävillä 3.8.2023 - 1.9.2023 ja yhteysviranomainen antoi siitä lausuntonsa 2.10.2023.

Arviointiohjelman jälkeen hankkeesta vastaavaksi on vaihtunut ABO Energy Suomi Oy.

Arviointiohjelmavaiheessa yhteysviranomaisena toimi Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (jäljempänä ELY-keskus).

Hankkeesta vastaava ABO Energy Suomi Oy on toimittanut ympäristövaikutusten arviointiselostuksen (jäljempänä arviointiselostus) yhteysviranomaiselle 10.4.2026 perustellun päätelmän antamista varten.

Hankkeeseen sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyä YVA-lain liitteen 1 kohdan 7 e perusteella.

Ennen YVA-menettelyn vireilletuloa on järjestetty YVA-lain 8 §:n mukainen ennakkoneuvottelu 18.4.2023, edistämään hankkeen YVA-menettelyn kokonaisuuden hallintaa sekä hankkeesta vastaavan ja viranomaisten välistä tiedonvaihtoa. Ennakkoneuvotteluun osallistuivat Lapin ELY-keskuksen, hankevastaavan ja YVA-konsultin lisäksi Tervolan kunnan, Keminmaan kunnan, Lapin liiton, Tornionlaakson museon, Metsähallitus Luontopalveluiden sekä Paliskuntain yhdistyksen edustajat.

2.2 Arviointiselostuksesta tiedottaminen ja kuuleminen

Yhteysviranomaisena toimiva Lupa- ja valvontavirasto on tiedottanut arviointiselostuksesta ja sen nähtävilläpidosta sekä mielipiteiden ja lausuntojen esittämisen mahdollisuudesta julkisella kuulutuksella 28.4.-26.6.2026. Kuulutus julkaistiin ympäristöhallinnon verkkosivuilla www.ymparisto.fi/pitkamaantuulivoimahankeYVA sekä Lupa- ja valvontaviraston verkkosivuilla www.lvv.fi/ajankohtaista/kuulutukset-ja-yleistiedoksiannot

Tieto kuulutuksesta lähetettiin Tervolan, Simon ja Keminmaan kunnille julkaistavaksi kuntalain (410/2015) 108 §:n mukaisesti. Lisäksi arviointiselostuksesta ja sen nähtävillä pidosta sekä mahdollisuudesta mielipiteiden ja lausuntojen esittämiseen tiedotettiin Lapin kansa ja Tervola -lehdissä 27.4.2026 ja 28.4.2026 julkaistuilla lehti-ilmoituksilla.

Arviointiselostukseen on voinut tutustua kuulemisaikana ympäristöhallinnon verkkopalvelussa ja paperisena Tervolan kunnanvirastossa ja -kirjastossa, Simon virastotalolla ja pääkirjastossa sekä Keminmaan kunnanvirastossa ja -kirjastossa.

Arviointiselostuksen esittelytilaisuus järjestettiin 3.6.2026 Tervolan kunnantalon valtuustosalissa. Tilaisuuteen oli mahdollista osallistua myös etäyhteydellä.

2.3 Eri menettelyjen yhteensovittaminen

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyn yhteydessä hankkeelle ollaan laatimassa sen toteutumisen edellyttämä tuulivoimaosayleiskaava, joka on vireillä Tervolan kunnan alueella. Tervolan kunta on hyväksynyt hankkeen kaavoitusaloitteen vuonna 2022. Hankkeen YVA-lain 8 §:n mukaisessa ennakkoneuvottelussa on sovittu, että YVA- ja kaavamenettelyt ovat erillisiä, mutta ne toteutetaan aikataulullisesti rinnakkain ja kaavoitus hyödyntää YVA-menettelyn aineistoja.

Arviointimenettelyn yhteydessä on myös toteutettu Natura-arvioinnit kahdelle Natura-alueelle, jolle on arviointimenettelyn alkuvaiheessa tunnistettu luonnonsuojelulain 35 §:n mukainen arviointivelvollisuus. Natura-arvioinnit on toimitettu arviointiselostuksen yhteydessä Lupa- ja valvontavirastolle.

Arviointimenettelyn aikana on toteutettu poronhoitolain 53 §:n mukaisia neuvotteluja vaikutusalueelle sijoittuvien paliskuntien kanssa niiden valtionmaalle sijoittuvista toimenpiteistä tuulivoimahankkeen suunnittelussa.

3 Arviointiselostuksesta ja Natura-arvioinnista annetut lausunnot ja arviointiselostuksesta annetut mielipiteet

Yhteysviranomainen pyysi lausunnot arviointiselostuksesta hankkeen vaikutusalueen kunnilta ja muilta viranomaisilta, tutkimuslaitoksilta tai niitä vastaavilta tahoilta, joita asia todennäköisesti koskee. Arviointiselostuksesta toimitettiin yhteysviranomaiselle 13 lausuntoa ja 4 mielipidettä. Yhteysviranomaisen lausuntopyyntöön vastasivat seuraavat viranomaiset, tutkimuslaitokset tai niitä vastaavat tahot: Finntraffic Lennonvarmistus Oy, Suomen Erillisverkot Oy, Lapin liitto, Fingrid Oyj, Geologian tutkimuslaitos, Metsähallitus, Luonnonvarakeskus, Paliskuntain yhdistys, Tornionlaakson museo, Rovaniemen kaupungin ympäristövalvonta, Meri-Lapin ympäristöpalvelut, Keminmaan kunta sekä Tervolan kunta. Mielipiteensä esittivät: Suomen luonnonsuojeluliiton Lapin piiri ry Kemin Seudun Luonnonsuojeluyhdistys Ry ja Isosydänmaan paliskunta. Lisäksi mielipiteensä antoi 2 yksityishenkilöä.

Seuraavassa on esitetty yhteysviranomaisen näkemys kuulemispalautteen keskeisestä sisällöstä. Lausunnot löytyvät kokonaisuudessaan osoitteesta www.ymparisto.fi/pitkamaantuulivoimahankeYVA. Verkkopalvelussa julkaistuista lausunnoista on poistettu henkilötiedoiksi katsotut sekä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 24 §:n mukaiset tiedot.

Yhteenveto lausunnoista

Yleistä

Lausunnoissa tuotiin esiin hankkeen jatkovaiheisiin liittyviä viranomaisohjeita sekä arviointiselostuksen lähtötietoihin liittyviä täsmennyksiä. Lisäksi lausunnoissa tarkennettiin arviointiselostuksessa käytettyjä alueellisia suunnitelmia, strategioita ja kaavahankkeita koskevia tietoja, muun muassa niiden ajantasaisuutta, hyväksymisajankohtia ja oikeudellista tilannetta.

Vaihtoehdot

Useissa lausunnoissa tuotiin esiin, että sähkönsiirron vaihtoehtoista maakaapelointi on suotuisin ratkaisu erityisesti asutuksen, maisemallisesti arvokkaiden alueiden, virkistyskäytön ja poronhoidon näkökulmasta. Lausunnoissa tuotiin esiin tarve tarkastella maakaapelivaihtoehtoja erityisesti herkkien alueiden läheisyydessä. Sähkönsiirron vaihtoehto SVE C nähtiin useissa lausunnoissa huonoimpana vaihtoehtona, sillä sen arvioitiin edellyttävän pisintä uutta maastokäytävää ja aiheuttavan eniten kielteisiä vaikutuksia mm. linnustolle ja poronhoidolle.

Vaikutukset linnustoon

Linnustoon kohdistuvia vaikutuksia pidettiin useissa lausunnoissa hankkeen merkittävimpinä ympäristövaikutuksina. Lausunnoissa korostuivat erityisesti

pesimälinnustoon, petolintuihin ja muihin suojelullisesti arvokkaisiin lajeihin kohdistuvat häiriövaikutukset, elinympäristömuutokset sekä törmäysriskit. Luonnonvarakeskus arvioi vaikutukset pesimälinnustolle paikoin merkittäviksi ja toi esiin törmäysriskit, häiriövaikutukset sekä vaikutukset uhanalaisiin petolintuihin. Rovaniemen kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen piti erityisen tärkeänä yhteisvaikutusten tarkastelua, koska useiden hankkeiden yhteisvaikutukset salassa pidettävään lintulajiin on arvioitu merkittäviksi. Keminmaan kunta korosti muuttolintujen ja petolintujen huomioon ottamista jatkosuunnittelussa.

Vaikutukset Natura-alueisiin, suojelualueisiin, ekologiisiin yhteyksiin, kasvillisuuteen ja luontotyypeihin

Natura-alueisiin kohdistuvia vaikutuksia tarkasteltiin useissa lausunnoissa. Metsähallitus korosti Natura-alueiden sekä suojeluun varattujen alueiden huomioon ottamista jatkosuunnittelussa. Lapin liitto puolestaan korosti Natura-arviointien riittävyyden merkitystä sekä sitä, että hankkeen toteutuksessa tulee varmistaa Natura-alueiden suojeluarvojen säilyminen. Lisäksi lausunnoissa tuotiin esiin, että Natura-alueisiin kohdistuvia vaikutuksia tulee tarkastella myös yhdessä muiden alueelle suunniteltujen hankkeiden kanssa.

Lausunnoissa esitetään huomioita myös Kalhuaavan suojelualueeseen liittyen. Metsähallitus korosti Kalhuaavan suojelualueen arvoja ja totesi, että hankkeen tuotantoalue tulisi rajata niin, ettei luonnonsuojeluun varattuja alueita sijoitu hankkeen tuotantoalueelle. Geologian tutkimuskeskus toteaa, että suunnitellun tuulivoimahankkeen ja Kalhuaavan välille suositellaan varattavaksi riittävä ja selkeästi rajattu suojavaoähyke haitallisten vaikutusten minimoimiseksi varovaisuusperiaatteen mukaisesti. Lapin liitto puolestaan painotti ekologisten yhteyksien säilyttämistä. Geologian tutkimuskeskus toteaa, että sähkönsiirtoreitin varrelle tai sen läheisyyteen sijoittuvat suojelualueet tulee ottaa huomioon etenkin rakentamisen yhteydessä.

Vaikutukset poronhoitoon

Poronhoitoon kohdistuvat vaikutukset nousivat useissa lausunnoissa esiin. Luonnonvarakeskus yhtyy arviointiselostuksessa esitettyyn arvioon kohtalaisen kielteisistä vaikutuksista poronhoidolle, mutta kiinnitti huomiota siihen, että vaikutukset voivat muodostua myös esitettyä arviota suuremmiksi. Lapin liitto korosti lausunnossaan yhteistyötä Narkauksen ja Isosydänmaan paliskuntien kanssa hankkeen suunnittelussa. Paliskuntain yhdistys katsoi vaikutusten olevan arvioitua suurempia ja toi esiin laidunalueiden menetykset, porojen liikkumisen vaikeutumisen, lisääntyvän työmäärän sekä muiden hankkeiden kanssa syntyvät yhteisvaikutukset.

Vaikutukset kallio- ja maaperään

Lausunnoissa esitettiin huomioita liittyen mahdollisiin mustaliuskevyöhykkeisiin sekä happamiin sulfaattimaihin, jotka voivat aiheuttaa ympäristö- ja korroosiohaittoja rakentamisen yhteydessä. Geologian tutkimuslaitos korosti tarkempien maaperä- ja kallioperäselvitysten tarvetta ennen rakentamista. Rovaniemen kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen piti tärkeänä, että sulfaattimaiden esiintyminen selvitetään ja että mahdollisiin haittoihin varaudutaan ennakolta. Meri-Lapin ympäristöpalvelut korosti, että happamia sulfaattimaita tulee välttää tai rakentaminen toteuttaa siten, että happamoitumisriski minimoidaan.

Yhteisvaikutukset

Saapuneissa lausunnoissa korostettiin tarvetta tarkentaa hankkeen yhteisvaikutusten arviointia. Lausuntojen mukaan yhteisvaikutusten arvioinnin nähtiin olevan erityisen tärkeää linnuston ja poronhoidon kannalta. Arviointia yhteisvaikutusten osalta, erityisesti linnuston, poronhoidon, maiseman ja kulttuuriympäristön osalta pidettiin lausunnoissa useilta osin vielä puutteellisena tai suppeana, ja siihen toivottiin selkeämpää yhteenvedoa. Hanketoimijan toivotaan selvittävän tarkemmin, missä määrin arvioidut merkittävät vaikutukset ovat hyväksyttäviä, kun huomioon otetaan myös muut lähialueen hankkeet.

Vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen ja maankäyttöön

Lausunnoissa todettiin hankkeen olevan sovitettavissa alueen maankäyttöön, mutta sähkönsiirtoreittien suunnittelussa korostettiin olemassa olevan infrastruktuurin hyödyntämistä ja uusien johtokäytävien minimointia.

Lapin liitto totesi lausunnossaan, että hankkeen soveltuvuutta voidaan arvioida yleiskaavoituksen yhteydessä ilman maakuntakaavan muutosta. Lisäksi lapin liitto huomautti lausunnossaan, että hankealue sijoittuu matkailun vetovoima-alueelle, matkailun ja virkistyskehittämisen kohdealueelle Simojoki-Martimoaapa Kemijokivarsi-Törmävaara-Kätkävaara (mv 8416). Merkinnällä osoitetaan matkailun ja virkistyskehittämistä, joihin kohdistuu alueidenkäytöllisiä kehittämistarpeita ja niiden yhteensovittamista.

Vaikutukset maisemaan, rakennettuun kulttuuriympäristöön ja arkeologiseen kulttuuriperintöön

Lausuntojen mukaan tuulivoimaloiden nähtiin muuttavan erityisesti avoimien suoalueiden, viljelymaisemien ja jokilaaksojen maisemakuvaa.

Tornionlaakson museo katsoi, että maisemavaikutusten arviointi on pääosin asianmukainen, mutta esitti täydennyksiä kulttuuriympäristökohteiden huomiointiin sekä yhteisvaikutusten tarkasteluun. Museon mukaan vaikutukset kohdistuvat erityisesti Kemijoen jokilaaksojen maisemaan ja kulttuuriympäristöihin. Arkeologisen kulttuuriperinnön osalta Tornionlaakson museo totesi, ettei hankkeen arvioida aiheuttavan merkittäviä vaikutuksia tunnetuille muinaisjäännöksille.

Melu- ja välkevaikutukset

Rovaniemen kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen mukaan melu- ja välkeselvitykset on laadittu asianmukaisesti eikä ohjearvojen ylityksiä arvioitu syntyvän. Keminmaan kunta korosti realististen mallinnusten käyttöä ja mahdollisten haittojen tunnistamista yksittäisten kohteiden osalta. Meri-Lapin ympäristöpalvelut muistutti, että hanke tulee toteuttaa siten, ettei siitä aiheudu kohtuutonta melu-, välke- tai muuta haittaa lähialueiden asukkaille.

Vaikutukset pinta- ja pohjavesiin

Lausunnoissa pidettiin tärkeänä, että rakentamisen vaikutukset pintavesiin, ojituksiin ja luonnontilaisten suoalueiden vedenkiertoon arvioidaan riittävän tarkasti. Geologian tutkimuskeskus nosti esiin riskin happaman valunnan muodostumisesta, mikäli rakentaminen kohdistuu happamille sulfidimaille

Lausunnoissa ei tunnistettu merkittäviä pohjavesivaikutuksia, mutta useat lausunnonantajat painottivat ennaltaehkäiseviä toimia. Rovaniemen kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen katsoi, että sähkönsiirtoreittien läheisyydessä sijaitsevat talousvesikaivot tulee kartoittaa ennen rakentamista. Meri-Lapin ympäristöpalvelut korosti pohjavesialueiden turvaamista hankkeen jatkosuunnittelussa.

Vaikutukset ilmastoon

Useissa lausunnoissa tunnistettiin hankkeen ilmastopoliittinen merkitys ja sen rooli energiantuotannon päästöjen vähentämisessä.

Yhteenveto mielipiteistä**Vaihtoehdot**

Saapuneissa mielipiteissä esitetään näkemyksiä hankevaihtoehdoista ja niiden toteuttamiskelpoisuudesta. Useassa mielipiteessä todettiin, että sähkönsiirtovaihtoehto SVE C on huonoin.

Mielipiteissä mainittiin, että hankkeen haitallisia vaikutuksia on mahdollista lieventää merkittävästi valitsemalla vaihtoehto VE 2 ja kiinnittämällä huomioita tuulivoimaloiden sijoitteluun ja määrään. Suomen luonnonsuojeluliitto esitti, että se ei pidä mitään hankevaihtoehtoa toteutuskelpoisena.

Luontovaikutukset

Mielipiteiden perusteella keskeisinä luontoon kohdistuvina vaikutuksina nähtiin etenkin linnustoon, kasvillisuuteen ja luontotyypeihin sekä Natura-alueisiin kohdistuvat vaikutukset. Muun muassa lintujen törmäysriski nähtiin huolenaiheena. Mielipiteissä

tuotiin esiin, että linnusto-, viitasammakko-, lepakkoselvitykset ovat osin puutteellisesti laadittu.

Natura-alueiden läheinen sijainti ja huoli hankkeen aiheuttamista vaikutuksista Natura-alueille tuotiin esiin useissa mielipiteissä. Ekologisten yhteyksien osalta Suomen luonnonsuojeluliitto näki tarpeelliseksi selvittää vaikutukset luonto- ja lajityyppikohtaisesti.

Vaikutukset ihmisiin, elinoloihin ja viihtyvyyteen

Mielipiteissä tuotiin esiin huomioita liittyen asuinviihtyvyyteen etenkin melu-, välke- ja maisemavaikutusten muodossa. Mielipiteissä nousi esiin myös hankkeen aiheuttamat sosiaaliset vaikutukset, kuten hankkeen paikallisia ristiriitoja lisäävä vaikutus ja puutteellisesti toteutettu osallistaminen asukaskyselyn laadinnassa. Ongelmana nähtiin myös hankkeen liian läheinen sijoittuminen asutukseen nähden.

Maisemavaikutuksiin liittyen mielipiteissä esitettiin huomioita lieventämiskeinoihin liittyen ja puuston vaikutukseen maisemavaikutuksen muodostumisessa.

Vaikutukset poronhoitoon

Mielipiteissä esitettiin huomioita hankkeen vaikutuksista poronhoitoon. Keskeisinä haittoina nähtiin muun muassa laidunkierron ja liikkumisen häiriintyminen huomioiden myös hankealuetta laajempi alue.

Mielipiteissä nostettiin esiin, että poronhoitoon kohdistuvien vaikutusten seuranta on syytä suunnitella YVA-menettelyn aikana, mutta palautteen perusteella seurannasta ei ole sovittu. Tähän liittyen esitettiin huomioina, että seurantaan tulee varata riittävästi resursseja, jotta varmistetaan seurannan toteuttaminen asianmukaisesti ja seurannan tulosten käytettävyys. Isosydänmaan paliskunnan alueelle ja kokonaan uuteen maastokäytävään sijoittuva voimajohtovaihtoehto SVEC aiheuttaa laidunpinta-alan menetyksiä sekä lisää häiriötä.

Vaikutukset pintavesiin

Mielipiteissä mainittiin arviointiselostuksen puutteena se, että ojitusten ja kuivatusten vaikutusta ei ole tarkasteltu. Suomen luonnonsuojeluliitto totesi, että happamien sulfaattimaiden valutariskimahdollisuus on selvitettävä jo ennen rakentamislupavaihetta, jotta se voidaan ottaa huomioon vaikutusten arvioinnissa.

Yhteisvaikutukset

Yhteisvaikutusten osalta useissa mielipiteissä korostettiin, ettei tarkastelussa ei ole otettu riittävästi huomioon muita lähialueille suunniteltua tuulivoimahankkeita, joiden yhteisvaikutus tulevat näkymään alueella. Tämän osalta vaikutusten arviointia nähtiin tarpeelliseksi täydentää. Yhteisvaikutusten arvioinnin tärkeyttä korostettiin mielipiteissä erityisesti luonto- ja maisemavaikutusten kohdalla.

Natura-arvioinnista annetut lausunnot

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyn yhteydessä on toteutettu luonnonsuojelulain 35 §:n mukaiset Natura-arvioinnit kahdelle Natura-alueelle, joista lausuntonsa toimitti yhteysviranomaiselle alueiden maanhaltijana toimiva Metsähallitus luontopalvelut. Lisäksi Lupa- ja valvontavirasto Natura-arviointien lausuvana viranomaisena on toimittanut yhteysviranomaisen tietoon arvioinneista antamansa lausunnon. Yhteysviranomainen on tuonut esille lausuntojen keskeiset johtopäätökset perustellun päätelmän kohdassa 5.5 Natura-arvionitilausuntojen julkiset versiot on esitetty perustellun päätelmän liitteinä 1–3.

4 Yhteysviranomaisen arvio arviointiselostuksen riittävydestä ja laadusta sekä laatijoiden pätevyydestä

Nyt tarkasteltava tuulivoimahankkeen arviointiselostus täyttää riittävällä tavalla YVA-lain 19 §:n ja YVA-asetuksen 4 §:n sisältövaatimukset. Arvioinnin perusteella on ollut mahdollista tehdä johtopäätökset hankkeen merkittävistä ympäristövaikutuksista ja antaa näitä koskeva perusteltu päätelmä. Hanketta on tarkasteltu YVA-lainsäädännön sisältövaatimukset huomioiden.

Arviointiselostus on laadittu pääosin arviointiohjelman ja olennaisilta osiltaan yhteysviranomaisen siitä antaman lausunnon pohjalta. Hankkeen vaikutusalueen nykytilan kuvaus, arviointien pohjana oleva aineisto, selvitysmenetelmien kuvaus, arvioidut vaikutukset sekä vaihtoehtojen merkittävyyden arviointi on esitetty siten riittävällä tavalla, että arviointien tuloksiin on voitu ottaa tässä perustellussa päätelmässä kantaa.

Arviointiselostuksen liitteessä on esitetty aihealueittain, kuinka yhteysviranomaisen arviointiohjelmasta antamassa lausunnossa esitetyt seikat on huomioitu arvioinnissa. Joiltain osin yhteysviranomainen on havainnut huomioinnissa puutteita ja toteaa, että ohjelmavaiheen kuulemispalautteen sekä ohjaavan viranomaisen ohjelmalausunnon hyödyntämättömyys jättävät arvioinnissa epävarmuutta joidenkin vaikutustyyppien merkittävyyden arviointiin.

Hankkeen ja sen eri osien tekninen kuvaus on vaikutusten tunnistamiseen riittävä. Tarkasteltavia vaihtoehtoja on arviointiohjelmavaiheen jälkeen muokattu siten, että vaihtoehdon VE 2 voimalamäärää on tarkennettu ja arvioitavia sähkönsiirtovaihtoehtoja lisätty.

Perusteltu päätelmä

27.8.2026

LVV-U/47869/2026

Julkinen

Arvioinneissa on sovellettu IMPERIAN mukaista arviointimenetelmää, jossa vaikutuskohteen arvottamisen ja vaikutuksen ilmenemisen laajuuden/suuruuden kautta on määritetty vaikutuksen merkittävyys. Arviointiselostuksessa on kuvattu taulukkomuodossa vaihtoehtojen vertailua ja vaikutusten merkittävyyden tulkintaa. Yhteysviranomaisen huomauttaa, että Pitkämaan arviointiselostuksessa IMPERIAN mukaista merkittävyyden määrittelyä on esitetty epäloogisesti kielteisimpien vaikutusten kuvaamisen osalta. Yhteysviranomaisen tulkinnan mukaan arviointiselostuksessa on käytetty termejä “merkittävä kielteinen” ja “suuri kielteinen” rinnakkain kuvaamaan vaikutuksen merkittävyyttä. Yhteysviranomaisen näkee, että selkeän vertailun vuoksi IMPERIAN perusteella sovellettua merkittävyyden luokittelua ja termejä tulee käyttää loogisesti siten, merkittävien vaikutusten tulkinta on yksiselitteisempää.

Vaikutusalueen kuvaus vaikutustyypeittäin on toteutettu asianmukaisesti. Vaikutusten ajoittuminen on pääosin eri vaikutuskohteita koskevissa arvioinneissa eritelty hankkeen koko elinkaaren ajalle. Lisäksi on tarkasteltu yleisellä tasolla hankkeen purkamisen aiheuttamia vaikutuksia ajallisesti sekä vaikutustyypeittäin. Hankkeen toteuttamatta jättämisen (VE0) vaikutuksiin on viitattu yleisellä tasolla.

Arviointiselostuksessa on esitetty sen laadintaan osallistuneiden koulutus ja/tai kokemus. Yhteysviranomaisen katsoo, että hankkeesta vastaavalla on ollut käytössään riittävä asiantuntemus arviointiselostuksen laatimiseen ja sen sisältämien erillisselvitysten toteuttamiseen.

Arviointiselostuksessa on esitetty haitallisten vaikutusten ehkäisy- tai lieventämiskeinoja useiden eri vaikutuskohteiden yhteydessä. Muutamien vaikutustyyppien osalta vaikutusten merkittävyyden johtopäätöksissä on painotettu liikaa epävarmoja lievennyskeinoja, mikä ei vastaa YVA-menettelyn arvioinnin periaatteita.

YVA-menettelyn yhteydessä on laadittu luonnonsuojelulain 35 §:n mukainen arviointi Kuivasjärven (FI1301611) ja Suuripään (FI1301811) Natura-alueille (FI 1106001), joista antamassaan lausunnossa Lupa- ja valvontavirasto on todennut, että arvioinnit täyttävät niille asetetut vaatimukset, eikä merkittäviä heikentäviä vaikutuksia Natura-alueiden suojeluperusteena oleviin luontotyypeihin ja lajeihin todennäköisesti kohdistu.

Yhteysviranomaisen on tarkistanut arviointiselostuksen riittävyyden ja laadun, ja ottaa seuraavaksi johtopäätöksissään niihin kantaa sekä toteaa mahdollisia puutteita ja epävarmuuksia vaikutusten merkittävyyden määrittelyssä.

5 Yhteysviranomaisen johtopäätös hankkeen merkittävistä ympäristövaikutuksista

5.1 Merkittävien vaikutusten rajaaminen ja käsittely

Pitkämaan tuulivoimahankkeessa merkittäviksi vaikutuksiksi on tunnistettu vaikutukset linnustoon, kasvillisuuteen ja luontotyypeihin. Arviointiselostuksen mukaan kasvillisuuteen ja luontotyypeihin kohdistuu merkittäviä kielteisiä vaikutuksia sähkönsiirtovaihtoehdossa SVE C ja kohtalaisia kielteisiä vaikutuksia vaihtoehtoista SVE A

1 ja 2, SVE B 1, 3 ja 4. Linnustoon kohdistuu kohtalaisia kielteisiä vaikutuksia tuulivoiman tuotantoalueen hankkeenvaihtoehtoissa VE 1, VE 2 ja SVE C.

Yhteysviranomainen katsoo laadittujen arviointien kohdentuneen todennäköisesti merkittäviin vaikutuksiin. Arvioinneissa ja niiden pohjana olevassa aineistossa on kuitenkin osin sellaisia puutteita, että hankkeen jatkosuunnittelussa (kaavoitus) arviointien tarkkuutta ja kohdentamista on lisättävä.

Arviointiselostuksessa hankkeen vaihtoehtojen vaikutusten vertailua on tehty vaikutustyyppittäin. Yhteysviranomainen pitää vaihtoehtojen vertailua pääosin selkeänä ja riittävänä, mutta tuo esiin jäljempänä tarkempia huomioita vaihtoehtoista ja niiden arviointien merkittävyyden tulkinnasta. Yhteysviranomainen lisää, että vaikutusten ero tarkasteltujen tuotantoalueen toteutusvaihtoehtojen välillä on vähäinen.

Yhteysviranomainen ei käsittele perustellussa päätelmässään niitä arviointiselostuksessa arvioituja vaikutuskohteita, joiden osalta vaikutukset on yksiselitteisesti todettu vähäisiksi, vaikutuksia ei ilmene tai ne ovat positiivisia ja yhteysviranomainen on vaikutuksen merkittävyyden tulkinnasta samaa mieltä. Tässä hankkeessa tällaisia vaikutuskohteita ovat vaikutukset ilmastoon, luonnonvaroihin, arkeologiseen kulttuuriperintöön ja viestintä- ja liikenneyhteyksiin.

Arvioinneissa on esitetty linnuston osalta lieventämistoimenpiteitä, joilla arvioituja suuria kielteisiä vaikutuksia voitaisiin vähentää. Lievennyskeinoina mainitaan voimalamäärän pienentäminen, voimaloiden runkojen maalaaminen sekä rakentamisen ajoittaminen. Yhteysviranomainen on ottanut kantaa esitettyihin lievennyskeinoihin vaikutuskohteittain tämän luvun seuraavissa kappaleissa.

Yhteysviranomainen on esitettyjen arviointien johtopäätöksistä pääosin samaa mieltä. Yhteysviranomaisen näkemys eroaa arviointiselostuksessa esitetystä vaikutusten merkittävyydestä joissain tapauksissa, joissa merkittävyys on arvioitu vähäiseksi tai kohtalaiseksi, mutta arvioinneissa on epävarmuutta arviointiaineiston tai vaikutuksen suuruuden ja kohteen herkkyyden tulkinnan osalta. Yhteysviranomainen ottaa näihin eroavaisuuksiin kantaa tarkemmin seuraavissa kappaleissa.

Arvioinneissa esitettyjen vaikutusten merkittävyyden osalta yhteysviranomainen on eri mieltä linnustovaikutuksista (kohtalainen-merkittävä), vaikutuksista luontodirektiivin liitteen IV a mukaisiin lajeihin (kohtalainen-vähäinen), vaikutuksista maankäyttöön ja yhdyskuntarakenteeseen (vähäinen), maisema- ja kulttuuriympäristövaikutuksista (vähäinen-kohtalainen), ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen kohdistuvista vaikutuksista (vähäinen) sekä poronhoitoon kohdistuvista vaikutuksista (vähäinen-kohtalainen) ja toteaa näiden olevan merkittävyydeltään arvioitua suurempia tai arvioinneissa esiintyvän sellaisia epävarmuuksia tai arvioinnin perustelemattomuutta, että arvioinnin johtopäätös ei ole kaikilta osin luotettava. Lisäksi yhteysviranomainen toteaa, että hankkeen vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen ja maankäyttöön (vähäinen) ovat yhteydessä ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen liittyviin vaikutuksiin ja ovat todennäköisesti myös arvioinnissa esitettyä merkittävämmät. Sosiaalisten vaikutusten merkittävyyden tarkastelussa yhteysviranomainen huomioi ihmisten elinoloihin, asuinvihtyvyyteen ja virkistyskäyttöön

liittyviä vaikutuksia, asukaskyselyn ja yhdyskuntarakenteeseen, maankäyttöön ja maisemaan sekä melun ja välkkeen muodostumiseen liittyvien arviointien tuloksia sekä saatua kuulemispalautetta.

Arviointiselostuksen, kuulemispalautteen ja oman tarkastelunsa perusteella yhteysviranomaisen esittää perusteltuna päätelmänään Pitkämaan tuulivoimahankkeen merkittävistä ympäristövaikutuksista seuraavaa.

5.2 Vaikutukset linnustoon

Arviointiselostuksen mukaan linnustoon kohdistuvat vaikutukset aiheutuvat pääasiallisesti elinympäristöjen muutoksista ja tuulipuiston käytönaikaisesta törmäysriskistä.

Arviointiselostuksessa pesimälinnustoon kohdistuvat kokonaisvaikutukset on arvioitu tuulivoiman tuotantoalueen sekä sähkönsiirtovaihtoehdon SVEC osalta alueen herkkyyden ja muutoksen suuruuden perusteella merkittävän kielteisiksi. Sähkönsiirtovaihtoehtojen SVE A1-2 ja SVE B1-4 vaikutukset linnustoon on arvioitu vähäisiksi kielteisiksi. Tuulivoiman tuotantoalueen vaihtoehdoissa todettiin suuria kielteisiä vaikutuksia kahdelle päiväpetolintulajille sekä metsolle ja teerelle. Hankkeen vaikutukset muuttolinnustoon on arvioitu vähäisiksi kielteisiksi. Linnustoon kohdennettujen arviointien perustelut eivät ole täysin johdonmukaisia, mikä tekee kokonaisarviosta jossain määrin sekavan.

Lisäksi hankkeiden yhteisvaikutukset paikallisiin metsokantoihin ja maakotkaan on arvioitu merkittäviksi ja vaikutukset pöllölajeihin vähäisiksi. Arviointien epävarmuuksina on mainittu pidemmän aikavälin puutteelliset tiedot pöllöjen esiintymisestä hankealueilla. Yhteysviranomaisen tulkitsee merkittäväksi ilmaistun vaikutuksen tarkoittavan suurta kielteistä vaikutusta.

Yhteysviranomaisen katsoo, että hankkeen arviointien pohjalle laadittuja linnustoselvityksiä voidaan pitää asianmukaisesti toteutettuina ja raportoituina ja arvioinneissa on eroteltu selkeästi tuulivoiman ja sen sähkönsiirron vaikutukset.

Kalhuaapa-Kieriaapa on Tervolan eteläosissa oleva tärkeä suolintujen pesimäalue. Linnustoselvitysten perusteella tuotantoalueelta rajattiin yksi linnustollisesti arvokas alue, Kalhulampi ja sitä ympäröivä suoalue, mutta kuitenkin arvioinneissa Kalhulammen linnustollisesti arvokkaalle alueelle arvioitiin kohdistuvan vain vähäisiä kielteisiä vaikutuksia.

Yhteysviranomaisen katsoo, että vaikutukset linnustoon ovat molemmissa vaihtoehdoissa VE1 ja VE2 suuria kielteisiä ja voivat eri hankkeiden yhteisvaikutukset huomioiden muodostua kokonaisuudessaan hyvinkin suuriksi. Sähkönsiirron vaikutukset linnustoon on arviointiselostuksessa tunnistettu liittyvän pääasiallisesti elinympäristöjen muutokseen. Yhteysviranomaisen tuo esille, että elinympäristömuutosten lisänä tulee huomioida myös törmäysriski johtimiin linnustollisesti arvokkaiden alueiden lähellä. Sähkönsiirtovaihtoehdon SVE C osalta suuri kielteinen vaikutus linnustoon on arvioitu realistisesti ja yhteysviranomaisen kehottaa huomioimaan tämän hankkeen jatkosuunnittelussa.

Petolinnustoon kohdistuvia vaikutuksia on arvioitu erillisessä viranomaisille tarkoitetussa liitteessä. Arvioinneissa on huomioitu olemassa oleva aineisto ja hankittu maastaselvityksin lisätietoa lähimmästä kotkareviiristä sekä toteutettu törmäysmallinnus.

Lähimmän maakotkareviirin osalta arvioinneissa on todettu, että Pitkämaan tuulivoimahanke ei yksistään aiheuttaisi merkittävää törmäysriskiä. Yhteysviranomainen katsoo arvioinnin tältä osin virheelliseksi ja tuo esille tarkennustarpeita arviointien parametreihin. Metsähallitus on myös lausunnossaan todennut arvioinnin epäjohtonmukaisuutta tuulivoimaloiden aiheuttaman pinta-alaosuuden suhteesta reviirin tärkeisiin alueisiin.

Yhteysviranomainen katsoo, että maakotkaan kohdennettu yhteisvaikutusarvioinnin tulos on asianmukainen, jolloin voidaan todeta, että useamman tuulivoimahankkeen yhteisvaikutukset ovat lajin kannalta merkittävästi haitallisia, eikä vaihtoehdoilla VE1 ja VE2 ole eroa vaikutuksissa.

Yhteysviranomainen kehottaa tarkentamaan lähimpään maakotkareviirin kohdennettua vaikutusarviointia sekä huomioimaan maakotkakannasta vastaavan Metsähallituksen luontopalveluiden lausunnossaan esittämät tarkennukset lähtöaineistoon sekä huomioida tarkennuksista törmäysmallinnuksen laadintaan ja elinympäristö- ja estevaikutusten tulkintaan.

Muuttolinnuston osalta vaikutusten on arvioitu jäävän vähäisiksi kielteisiksi ja muuttolinnustoon kohdistuvat yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa on arviointiselostuksessa esitetty olevan korkeintaan kohtalaisia lisääntyneen törmäysriskin ja estevaikutuksen seurauksena. Yhteysviranomainen toteaa arvioinnin näkemyksen asianmukaiseksi, sillä tuulivoimaloiden lähialueella ei sijaitse merkittäviä muutonaikaisia kerääntymisalueita tai todennettuja muuttoreittejä.

Arviointiselostuksessa on esitetty linnustoon kohdistuvien merkittävien vaikutusten lievennyskeinona voimalapaikkojen poistamista ja/tai siirtämistä, sähkönsiirron vaihtoehdon SVE C hylkäämistä sekä rakentamisen ja kunnossapidon rajoittamista pesimäkauden ulkopuolelle. Yhteysviranomainen toteaa esitettyjen lievennyskeinojen olevan suositeltavia ja maakotkan sekä Kulhoaavan alueen suolinnuston osalta tarpeellisia, mutta niiden vaikuttavuuden sekä tarpeen ja kohdentamisen tulevan harkittavaksi hankkeen jatkosuunnittelussa. Yhteysviranomainen näkee, että ensisijainen lievennyskeino tunnistettaessa merkittäviä haitallisia vaikutuksia linnustoon on voimaloiden määrän ja sijaintien muuttaminen. Lisäksi hankkeen jatkosuunnittelussa on tarpeen tarkastella linnustollisten arvokohteiden sijoittumista suhteessa sähkönsiirron ilmajohtoihin ja niiden lieventämistä sijaintia muuttamalla sekä tapauskohtaisesti asentamalla erilaisia näkyvyyttä lisääviä huomiopalloja-lippuja aukeille osuuksille.

Yhteysviranomainen muistuttaa, että pesäpaikkauskollisten lajien pesän vahingoittaminen on luonnonsuojelulain (9/2023) 70 § 3 momentin mukaan kiellettyä myös lisääntymiskauden ulkopuolella, mikäli kyse on eläimen tekemästä pesästä, jota se käyttää toistuvasti. Yhteysviranomainen toteaa lisäksi, että hankkeen toteutuksessa tulee ottaa

huomioon luonnonsuojelulain 70 §:n mukaiset kiellot etenkin pesimäaikaisen häirinnän suhteen, joten lisääntymiskauden herkkänä ajanjaksona tulee huomioida riittävä laaja häiriötön puskurivyöhyke linnustollisiin arvokohteisiin. Luonnonsuojelulain 70 §:n 5. momentin mukaan uusiutuvan energian tuotantolaitoksen rakentamisen tai käytön yhteydessä tapahtuvaa rauhoitetun lajin yksilön tappamista tai häiritsemistä ei kuitenkaan pidetä tahallisenä, jos hankkeen toteutuksessa on asianmukaisin lieventämistoimin pyritty estämään yksilöiden kuolemat ja niihin kohdistuvat häiriöt.

5.3 Vaikutukset kasvillisuuteen ja luontotyypeihin

Hankealueella on toteutettu kasvillisuus- ja luontotyyppiselvityksiä vuosien 2021–2024 aikana. Tuotantoalueen ja sähkönsiirron selvitysalueilla löydettiin runsaasti huomionarvoisia uhanalaisia luontotyyppisiä sekä runsaasti uhanalaisten ja rauhoitettujen kasvilajien esiintymiä. Huomionarvoisen kasvilajiston keskittymäalueita tunnistettiin yhteensä viisi. Tuotantoalueen molempien vaihtoehtojen osalta arvioidaan kohtalaisen kielteisiä vaikutuksia alueen kasvillisuuteen ja luontotyypeihin.

Arviointiselostuksen mukaan sähkönsiirtovaihtoehdosta SVE C kohdistuu suoria ja/tai epäsuoria vaikutuksia 24 huomionarvoiseen luontotyyppiin, joista lähes kaikki ovat joko uhanalaisia joko koko Suomen mittakaavassa tai Etelä-Suomessa. Kyseiset kohteet on arvioitu herkkyydeltään suuriksi. Vaihtoehdon SVE C:n toteuttamisen myötä suurin osa edellä mainituista luontotyyppikohteista pirstaloituu. Lisäksi vaikutuksia kohdistuu koko maassa rauhoitettuihin kasvilajien esiintymiin, joiden hävittäminen on luonnonsuojelulain 74 §:n nojalla kielletty. Vaikutukset näille kohteille arvioidaan arviointiselostuksessa kokonaisuudessaan suuriksi kielteiseksi. Tuotantoalueen toteutusvaihtoehto VEC arvioidaan kokonaisuudessa merkittäväksi kielteiseksi. Yhteysviranomaisen tulkitsee tässäkin merkittävän kielteisen tarkoitettavan suurta kielteistä vaikutusta.

Yhteysviranomaisen katsoo arviointiselostuksessa esitetyn arvion tuulivoiman tuotantoalueen aiheuttamista vaikutuksista arvokkaisiin luontotyyppikohteisiin sekä kasvilajiesiintymiin muodostuvan nykyisten teiden leventämisestä sekä uusien teiden ja voimaloiden rakentamisesta ja siten hankesuunnittelua on jatkossa tarkennettava etenkin luonnonsuojelulain vastaisten vaikutusten välttämiseksi. Yhteysviranomaisen toteaa vaihtoehtoverailun johtopäätöksen oikeaksi siltä osin, että VE 2 olisi vaikutuksiltaan vähäisempi rakennustoimien (voimalat, tiestö) vähäisemmän määrän vuoksi, mutta senkin osalta voidaan todeta olevan jatkosuunnittelulle haasteita.

Yhteysviranomaisen yhtyy arvioinnissa esitettyyn näkemykseen sähkönsiirron vaihtoehtojen vaikutuksista kasvillisuudelle ja luontotyypeille. Lehmikumpuun suuntautuvien sähkönsiirronvaihtoehtojen SVE A ja SVE B osalta kasvillisuus ja luontotyypit arvioitiin herkkyydeltään suureksi, koska alueella sijaitsee useita uhanalaisia tai silmälläpidettäviä luontotyyppisiä, sekä sensitiivisiä kasvilajeja, jotka myös osin sisältyvät luontodirektiivin liitteeseen IV b.

Arviointiselostuksen liitteenä olevassa kasvillisuus- ja luontoselvitysraporteissa mainittiin, että tuotantoalueen ja sähkönsiirtolinjojen luontotyyppi-inventoinnissa on selvitetty

1.6.2023 voimaan tulleen luonnonsuojelulain (9/2023) uusia 64 §:n ja 65 §:n suojeltuja ja tiukasti suojeltuja luontotyypppejä. Arviointiselostuksen mukaan inventoiduilta alueilta ei kuitenkaan löydetty näitä luontotyypppejä. Yhteysviranomainen huomauttaa, että Pitkämaan tuotantoalueen halki kulkee geologisten tausta-aineistojen mukaan kalkkikivijuonne, mikä antaisi viitettä yhdessä kalkinsuosijakasvien esiintymätihentymien kanssa siitä, että alueella hyvin todennäköisesti esiintyy kalkkikalliopaljastumia. LSL:n 64 § mukaisen suojellun kalkkikallio -luontotyyppien kartoittamiseksi on syytä tehdä tarkentavia luontotyyppi-inventointeja. Yhteysviranomainen muistuttaa, että luonnonsuojelulain mukaisen luontotyyppin esiintymää ei saa hävittää eikä heikentää ja toteaa, että hankkeen jatkosuunnittelussa tulee huomioida arvokkaat luontotyyppikohteet ja rauhoitettuihin, direktiivin mukaisiin kasvilajeihin kohdistuvat vaikutukset niin, ettei toimenpiteillä aiheuteta haittoja. Luonnonsuojelulain mukainen poikkeuslupatarve tulee tunnistaa.

5.4 Vaikutukset luontodirektiivin liitteen IV a mukaiseen lajistoon

Direktiivilajien (IV a) osalta hankkeessa on laadittu lepakkoselvitykset tuulivoima-alueelle aktiivikartoituksena ja viitasammakolle soveliaita elinympäristöjä on kartoitettu vuoden 2021 aikana. Arviointimenettelyssä tarkasteltujen sähkönsiirtoreittien osalta direktiivilajeista ei ole hankittu lisätietoja maastoseelvityksillä. Erillistä saukkoselvitystä hankkeessa ei ole toteutettu.

Vaikutukset lepakoille on arvioitu paikallisesti kohtalaisen kielteisinä, mutta kokonaisuudessa vaikutukset lepakoihin on arvioitu jäävän merkitykseltään vähäisiksi. Arviointiselostuksessa todetaan, että alueella ei esiinny saukolle potentiaalisia elinympäristöjä. Myös saukon osalta sähkönsiirtoreittien ja sen olosuhteiden kuvaaminen on jäänyt huomiotta. Hankkeen vaikutukset viitasammakkoon on arvioitu merkitykseltään vähäisiksi, perustellen, että lajin asuttamalla kosteikoilla ei tehdä toimenpiteitä eikä mahdollisiin kulkureitteihin kohdistuvia vaikutuksia tunnisteta.

Arviointiselostuksessa todetaan, että viimeisen kahden kuukauden aikana suurpedoista ilveksestä ja karhusta on tehty muutamia havaintoja noin 5–10 kilometrin etäisyydellä tuotantoalueesta. Paikallisen metsästysseuran mukaan tuotantoalueelta tai sen lähialueilta on viimeisen kahden vuoden aikana tehty ilveshavaintoja. Suurpetojen osalta hankkeen vaikutukset olisivat arviointiselostuksen mukaan hyvin vähäisiä ja hankealueelta ei ole tiedossa suurpetojen lisääntymis- tai levähdysalueita tai reviirejä. Luontoselvitysten maastoseelvityksissä ei tehty suurpetohavaintoja eikä suurpetojen jälki- tai jätöshavaintoja. Yhteysviranomainen muistuttaa, että karhua ja ilvestä koskee luonnonsuojelulain 78 §.

Yhteysviranomainen toteaa, että arviointien pohjalla olevaa aineistoa tai arvioitavan alueen laajuutta ei selostuksessa yksiselitteisesti määritellä, mutta yhteysviranomainen katsoo arviointien koskevan vain tuulivoiman tuotantoaluetta. Direktiivilajistoseelvityksiä tai muuta aineiston hankintaa ei ole kohdennettu tarkastelluille sähkönsiirtoreiteille.

Yhteysviranomainen toteaa, että ei arviointien tai niiden taustalla olevien aineistojen perusteella ei voida poissulkea sitä, että aiheutuisiko hankkeesta luonnonsuojelulain 78 §:n vastaisia toimia saukolle tai sähkönsiirtoreiteillä ylipäättään luontodirektiivin liitteen IV a

Perusteltu päätelmä

27.8.2026

LVV-U/47869/2026

Julkinen

-lajistolle. Yhteysviranomaisen katsoo, että hankkeen jatkovaiheissa saukkoon kohdistuvaa arviointia on syytä tarkentaa tuulivoiman tuotantoalueella ja kaikkien tässä käsiteltyjen direktiivilajien osalta sähkönsiirtoreiteillä. Tämä voi edellyttää täydentäviä kohdennettuja maastoselvityksiä luonnonsuojelulain vastaisten toimien poissulkemiseksi.

5.5 Vaikutukset Natura-alueisiin

Luonnonsuojelulain 35 §:n mukaisessa arviointimenettelyssä on arvioitu vaikutuksia Suuripään (FI130811) ja Kuivasjärven (FI1301611) Natura-alueille. Suuripään Natura-arvioinnista on toimitettu arviointiselostuksen liitteenä erillinen viranomaisversio (Julkisuuslain 24§) liittyen suojeluperusteena olevan uhanalaisen lajiston tarkempiin tietoihin. Lupa- ja valvontaviraston luonnonsuojeluviranomainen sekä Natura-alueen haltijana Metsähallitus Luontopalvelut (myöhemmin Metsähallitus) ovat antaneet Natura-arvioinneista lausuntonsa, joiden johtopäätökset ovat pääpiirteissään esitetty seuraavassa. Natura-arviointilausuntojen julkiset versiot ovat kokonaisuudessaan tämän perustellun päätelmän liitteinä 1, 2 ja 3.

Kuivasjärven (FI1301611) Natura-alue

Kuivasjärven Natura-alueeseen (FI1301611, SAC/SPA) kohdistuvia vaikutuksia on arvioitu luonnonsuojelulain 35 §:n mukaisessa arviointimenettelyssä ja Natura-arviointi on toimitettu ympäristövaikutusten arviointiselostuksen liitteenä.

Lupa- ja valvontaviraston luonnonsuojeluviranomainen sekä Natura-alueen haltijana Metsähallitus luontopalvelut ovat antaneet Natura-arvioinnista lausuntonsa, joiden johtopäätökset ovat pääpiirteissään esitetty seuraavassa. Kyseistä Natura-aluetta koskevat Natura-arviointilausunnot on esitetty tämän perustellun päätelmän liitteissä 1 (LVV) ja 2 (Metsähallitus).

Lupa- ja valvontavirasto toteaa lausunnossaan yhtyvänsä Natura-arvioinnin näkemykseen siitä, että Kuivasjärven Natura-alueen suojeluperusteena oleville luontotyypeille ei aiheudu suoria vaikutuksia, sillä hankkeen rakentaminen ei sijoitu Natura-alueelle. Arvioinnin mukaan hankkeesta voi kohdistua vesiympäristöön korkeintaan rakentamisaikaista kiintoaine- ja ravinnekuormaa. Arvioinnissa tunnistetaan vesistövaikutusten lieventämiskeino, mutta arviointi ei sinällään vastaa Natura-arvioinnin peruskysymykseen siitä, onko kyseessä ei merkittävää heikennystä vai merkittävä heikennys.

Yhteisvaikutusten osalta Lupa- ja valvontavirasto yhtyy Natura-arvioinnin johtopäätökseen, etteivät Kuivasjärven Natura-alueen suojeluperusteille hankkeista aiheutuvat yhteisvaikutukset todennäköisesti muodostu merkittäviksi.

Kokonaisuutena menetelmällisistä ja aineistoihin liittyvistä puutteista huolimatta Lupa- ja valvontavirasto toteaa lausuntanaan, että Pitkämaan hankkeella ei ole todennäköisesti yksin eikä yhdessä muiden hankkeiden kanssa Kuivasjärven Natura-alueen suojeluperustearvoihin merkittävästi heikentäviä vaikutuksia.

Perusteltu päätelmä

27.8.2026

LVV-U/47869/2026

Julkinen

Metsähallituksen Luontopalvelut on lausunut arvioinnista LSL 35 § tarkoittamana Natura-alueen haltijana. Metsähallitus on todennut lausunnossaan, että arvioinnissa ja sen pohjana olevissa aineistoissa on epävarmuuksia, joista huolimatta Metsähallitus katsoo, ettei hanke todennäköisesti merkittävästi heikennä Kuivasjärven Natura-alueen suojeluperusteena olevia luontoarvoja.

Suuripään (FI1301811) Natura-alue

Suuripään Natura-alueeseen (FI1301811, SAC/SPA) kohdistuvia vaikutuksia on arvioitu luonnonsuojelulain 35 §:n mukaisessa arviointimenettelyssä ja Natura-arviointi on toimitettu ympäristövaikutusten arviointiselostuksen liitteenä.

Lupa- ja valvontaviraston luonnonsuojeluviranomainen sekä Natura-alueen haltijana Metsähallitus luontopalvelut ovat antaneet Natura-arvioinnista lausuntonsa, joiden johtopäätökset ovat pääpiirteissään esitetty seuraavassa. Kyseistä Natura-aluetta koskevat Natura-arviointilausunnot on esitetty tämän perustellun päätelmän liitteissä 1 (LVV) ja 3 (Metsähallitus).

Lupa- ja valvontavirasto yhtyy arvioinnin päätelmään siitä, että hankkeella ei ole merkittäviä heikentäviä vaikutuksia mihinkään Suuripään Natura-alueen suojeluperusteena oleviin luontotyypeihin tai suojelun perusteena oleviin lajeihin. Lupa- ja valvontavirasto huomauttaa kuitenkin, että osa Suuripään Natura-alueeseen kohdistuvista, vireillä olevista hankkeista voi toteutuessaan muodostua yhteisvaikutuksia niin, että ne voivat vaarantaa Suuripään Natura-alueen koskemattomuuden.

Metsähallituksen Luontopalvelut on lausunut arvioinnista LSL 35 § tarkoittamana Natura-alueen haltijana. Hankekuvauksen osalta Metsähallitus toteaa, että Natura-arvioinnissa kaikista kartoista puuttuvat tuotantoalueelle suunnitellut tiet sekä sähköasemien mahdolliset sijainnit. Metsähallituksen näkemyksen mukaan yhteisvaikutusten osalta olisi tullut eri hankkeiden tuotantoalueiden lisäksi ilmoittaa kartoilla hankkeiden sähkönsiirtovaihtoehdot. Metsähallitus huomauttaa lausunnossaan, että Suuripään Natura-alueen Jouttijärven osa-alueesta on olemassa Metsähallituksen keräämiä luontotyyppitietoja.

Metsähallitus yhtyy Natura-arvioinnin johtopäätökseen, ettei hankkeesta aiheudu suoria vaikutuksia Natura-alueen suojeluperusteena oleville luontotyypeille tai luontodirektiivin lajeille. Metsähallituksen näkemyksen mukaan Natura-arviointi on kuitenkin puutteellinen vesistövaikutusten arvioinnin osalta. Lisäksi Natura-arvioinnin johtopäätöksiin jää lausunnossa kuvattua epävarmuutta, eikä arviointia voida Metsähallituksen näkemyksen mukaan pitää Suuripään Natura-alueen suojeluperusteena olevien luontotyyppien osalta asianmukaisena.

Metsähallitus toteaa, että lintudirektiivin lajien osalta Natura-arviointi on laadittu asianmukaisesti ja lainsäädännön sekä ohjeistusten mukaisesti. Varsinaisen Suuripään alueen osalta Metsähallitus katsoo, että huolimatta puutteista lähtöaineistoissa, varsin suuren etäisyyden myötä käytetyt aineistot antavat riittävän pohjan asianmukaisen arvioinnin laadintaan, vaikka erilliskartoituksia ei olekaan tehty.

Metsähallitus yhtyy Natura-arvioinnin johtopäätöksiin, joiden mukaan Pitkämaan tuulivoimahankkeella ei ole merkittäviä heikentäviä vaikutuksia Suuripään Natura-alueen suojeluperusteena oleviin lintulajeihin, mukaan lukien salassa pidettävät lajit, ja katsoo, että arviointi täyttää sille asetetut vaatimukset. Metsähallituksen näkemyksen mukaan linnustoarviointiin liittyy kuitenkin epävarmuutta.

5.6 Vaikutukset maankäyttöön ja yhdyskuntarakenteeseen

Arviointiselostuksessa yhdyskuntarakenteeseen ja maankäyttöön kohdistuvat vaikutukset on arvioitu kokonaisuudessaan vähäisiksi kielteisiksi. Arviointiselostuksessa todetaan, että hanketta ei ole merkitty maakuntakaavaan, ja että Lapin maakunnan alueella tuulivoimahankkeita on mahdollista toteuttaa ilman, että niitä on osoitettu maakuntakaavassa, joten hanke ei edellytä maakuntakaavan muuttamista. Arviointiselostuksessa on esitetty hankkeen vaikutusalueelle sijoittuvat maakuntakaava merkinnät ja -määräykset sekä todettu maakuntakaavan ohjausvaikutusta voitavan sivuuttaa tarkentuvan suunnittelun periaatteen toteuttamisella.

Yhteysviranomainen huomauttaa, että Lapin maakuntaa ohjaa samat lait, ohjeet ja periaatteet, jotka tuulivoimasuunnittelulle ja -rakentamiselle on osoitettu valtakunnallisesti. Yhteysviranomainen tuo esille, että YVA-menettelyssä ei suoraan oteta kantaa alueidenkäyttölain mukaiseen kaavamenettelyyn, vaan tuulivoimaosayleiskaavan toteutumismahdollisuus arvioidaan erikseen kaavamenettelyn yhteydessä. Koska yleiskaavaa ei ole vielä laadittu, eikä alueidenkäyttölain mukaisia selvityksiä arvioitu, ei arviointiselostuksessa voida esittää toteamuksia tuulivoimaosayleiskaavan mahdollistumisesta.

Yhteysviranomainen toteaa, että seudullisesti merkittävä tuulivoimarakentaminen tulee lähtökohtaisesti osoittaa maakuntakaavassa tuulivoimarakentamiselle osoitetuille alueille, eikä arviointiselostuksessa ole nyt riittävällä tavalla perusteltu hankkeen sijoittumista maakuntakaavaan merkittyjen tuulivoima-alueiden ulkopuolelle. Yhteysviranomainen toteaa, että näistä epävarmuuksista johtuen hankkeesta voi muodostua maankäytölle ja yhteiskuntarakenteelle arviointiselostuksessa esitettyä merkittävämpiä vaikutuksia.

Seudullisesti tai maakunnallisesti merkittävä tuulivoima-alue voidaan kuitenkin osoittaa kuntakaavassa, mikäli maakunnassa ei ole voimassa kokonaisvaltaisesti tuulivoimaa käsittelevää maakuntakaavaa. Tällöin tulee seudullisella suunnittelulla varmistua, ettei maakuntakaavassa osoitetut tavoitteet ja päämäärät esty tai vaarannu.

Yhteysviranomainen viittaa myös Lapin liiton lausuntoon, jossa todetaan, että huomioidessa hankealueen ympäröivä maankäyttö ja suunniteltavan tuulivoimahankkeen sijainti maa- ja metsätalousvaltaisella alueella, jota kaavamerkinnän mukaan voidaan pääkäyttötarkoitusta haittaamatta käyttää myös muuhun tarkoitukseen, on sijoittamisen edellytykset ja poikkeaminen maakuntakaavasta mahdollista tutkia alueidenkäyttölain mukaisessa yleiskaavaprosessissa ilman maakuntakaavan muutosta.

Perusteltu päätelmä

27.8.2026

LVV-U/47869/2026

Julkinen

Hankkeen jatkosuunnittelussa on syytä esittää riittävät seudulliset selvitykset ja perustelut Pitkämaan tuulivoima-alueen sijoittamisesta arviointiselostuksen mukaisesti. Lapin aurinko- ja tuulivoimaselvitys on laadittu vuosina 2023–2024, mutta yhteysviranomaisen huomauttaa, ettei selvitys ole oikeusvaikutteinen, eikä sen pohjalta ole päivitetty maakuntakaavaa. Selvitystä voi käyttää tausta-aineistona, mutta se ei korvaa hankekohtaisia selvityksiä.

Kaikki sähkönsiirron vaihtoehdot lukuun ottamatta ilmajohtovaihtoehtoa SVE C sijoittuvat matkailun vetovoima-alueelle, matkailun ja virkistyskehtämisen kohdealueelle Simojoki-Martimoaapa Kemijokivarsi-Törmävaara-Kätkävaara (mv 8416). Yhteysviranomaisen katsoo, että sähkönsiirron osalta tulee selvittää matkailun kehittämisaalueen tavoitteiden ja suunnitelmien sekä sähkönsiirron yhteensovittamisen mahdollisuus.

5.7 Vaikutukset maisemaan ja kulttuuriympäristöön

Maisemavaikutusten arviointi perustuu näkymäalueanalyysiin, havainnekuviin sekä maiseman ja rakennetun kulttuuriympäristön arvokohteiden tarkasteluun. Arviointiselostuksen mukaan arvioinnissa on hyödynnetty olemassa olevia selvityksiä sekä vuonna 2024 julkaistua ympäristöministeriön ohjeistusta tuulivoimarakentamisen maisemavaikutusten arvioinnista. Lähtötietoja sekä maisema-analyysin tuloksia on täydennetty ja kohdennettu maastohavainnoilla arviointityön yhteydessä.

Tuotantoalueen vaikutukset maisemaan sekä maiseman ja rakennetun kulttuuriympäristön arvokohteisiin on arvioitu kokonaisuudessaan vähäiseksi kielteiseksi, eikä hankkeen tuotantovaihtoehtojen välillä ole todettu merkittäviä eroja vaikutusten merkittävyyydessä. Sähkönsiirtovaihtoehtojen SVE A ja SVE C maisemavaikutukset on arvioitu kohtalaisen kielteiseksi.

Yhteysviranomaisen toteaa, että hankkeen vaikutusalueella sijaitsee useita valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita, joiden osalta tuulivoimarakentaminen tulee muuttamaan maisemakuvaa. Arviointiselostuksessa on tunnistettu maisemavaikutukset ja arvioitu kokonaisuudessaan maisemaan aiheutuvat vaikutukset kohtalaisiksi kielteisiksi. Yhteysviranomaisen pitää tätä arviota oikean suuntaisena, mutta huomauttaa, että maisemavaikutukset voivat paikallisesti muodostua esitettyä arviota suuremmiksi. Suunnitellut tuulivoimalat muodostavat maisemassa laajalle ulottuvan ja hallitsevan visuaalisen elementin. Hankealue sijoittuu pääosin metsä- ja suoalueelle, jossa maisema on luonteeltaan sulkeutunut. Tästä huolimatta vaikutukset korostuvat erityisesti ympäröivillä avoimilla alueilla, joilta avautuu pitkiä näkymiä kohti hankealuetta.

Havainnekuvia ei ole esitetty lainkaan hankkeen itäpuolelta, jota yhteysviranomaisen pitää puutteena.

Yhteysviranomaisen toteaa, että maisemaan ja kulttuuriympäristöön kohdistuvien vaikutusarviointien aineisto on puutteellista siltä osin, että arvioinnissa on jäänyt

Perusteltu päätelmä

27.8.2026

LVV-U/47869/2026

Julkinen

huomiotta maakunnallisesti tai paikallisesti merkittävä rakennetun kulttuuriympäristön kohde *Saavanojan niityt ja niittytuvat*. Yhteysviranomaisen ja Tornionlaakson museo ovat huomauttaneet kohteesta arviointiohjelmasta antamissaan lausunnoissa. Arviointiselostuksen mukaan joitain kulttuurimaisemakohteita ei ole luokiteltu enää maakuntakaavoituksessa maakunnallisesti arvokkaiksi, tai ne sisältyvät osin nykyisiin arvoalueiden rajauksiin, eikä kohteita ole esitetty erikseen kulttuuriympäristökohteita kuvaavassa taulukossa tai kartalla. Tornionlaakson museo tuo esiin lausunnossaan, että Länsi-Lapin maakuntakaava on laadittu ennen inventoinnin päivitystä, joten kohteita ei ole vielä ehditty osoittaa maakuntakaavassa. Lisäksi museo huomauttaa, että esimerkiksi Kemijoen kulttuurimaisema-alue Louella on huomattavasti laajempi kuin maakuntakaavan mukainen kulttuuriympäristö Kemijokivarren vanha asutus, sisältäen laajan peltoaukean Louesaaren pohjoispuolella. Yhteysviranomaisen toteaa, että hankkeen jatkosuunnittelussa on syytä selvittää tarve tarkemmalle arvioinnille edellä mainittujen kohteiden osalta.

Vaikka tuulivoimarakentamisessa maisemavaikutusten lieventämismahdollisuudet ovat rajalliset, jatkosuunnittelussa on syytä selvittää mahdollisuus maisemavaikutusten lieventämiseen ja kiinnittää erityistä huomiota arvokkaille maisema-alueille sekä rakennetun kulttuuriympäristön kohteille kohdistuviin maisemavaikutuksiin. Paikallisena maisemavaikutusten rajoittamiskeinona on esitetty suojauiden säästämistä tai istuttamista sekä päätehakkuiden suunnittelua niin, että epäedullisia maisemia ei avata tuulivoimaloiden suuntaan. Yhteysviranomaisen huomauttaa, että mikäli tuulivoimahankkeesta aiheutuvia vaikutuksia on tarpeellista lieventää, tulee toimenpiteiden olla sellaisia, joiden toteutumiseen hankkeesta vastaavalla on tosiasiallisesti mahdollisuus vaikuttaa.

5.8 Vaikutukset ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen

5.8.1 Vaikutukset asutukseen ja virkistyskäyttöön

Arviointiselostuksessa ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen sekä virkistyskäyttöön aiheutuvat vaikutukset molempien tuotantovaihtoehtojen sekä sähkönsiirron osalta on arvioitu merkittävyydeltään vähäisiksi kielteiseksi. Sähkönsiirron vaihtoehto SVE B:n ei arvioida aiheuttavan vaikutuksia, koska sähkönsiirto toteutetaan maakaapelina.

Arviointimenettelyn yhteydessä on toteutettu asianmukainen asukaskysely, jonka raportti on selostuksen liitteenä. Asukaskyselyn raportin perusteella vastaajien suhtautuminen hankkeeseen on pääosin kielteistä. Vastausten perusteella hankkeen kielteisiksi vaikutuksiksi koettiin etenkin vaikutukset alueen eläimistöön ja riistaeläimiin, vaikutukset maisemaan ja meluvaikutukset. Myönteiseksi arvioidut vaikutukset liittyivät alueen tieverkon ja sen ylläpidon paranemiseen, kuntatalouteen sekä energiaomavaraisuuteen. Kyselyn vastausten perusteella hankealuetta käytetään aktiivisesti virkistysalueena.

Yhteysviranomaisen toteaa ihmisten elinoloihin kohdistuvien vaikutusten muodostuvan useista eri tekijöistä. Vaikutusarvioinneissa todetut vähäiset kielteiset vaikutukset ovat pääosin oikea tulkinta hankkeen aiheuttamista vaikutuksista, mutta yhteysviranomaisen

lisää, että vaikutukset voivat olla arvioitua merkittävämpiä erityisesti lähialueen asukkaille ja vapaa ajan asukkaille. Yhteysviranomainen toteaa, että saadun palautteen perusteella paikalliset voivat kokea vaikutukset merkittävinä ja erittäin kielteisinä. Muutokset maisemassa vaikuttavat alueen viihtyisyyteen, samoin huoli hankkeen vaikutuksista, kuten melu- ja välkevaikutukset, voivat vahvistaa koettuja haitallisia vaikutuksia elinoloille, viihtyvyydelle, virkistyskäytölle ja terveydelle.

Arkimaiseman muutos, melun ja välkkeen vaikutukset, alueen virkistyskäytössä näkyvä ja koettu muutos sekä huoli luonnonympäristöstä sekä aineellisesta omaisuudesta ovat Pitkämaan hankkeessa merkittävimmät ihmisiin kohdistuvat vaikutukset. Arvioinneissa näihin liittyviä aiheita on käsitelty, jolloin yhteysviranomainen on saanut riittävän käsityksen hankkeen aiheuttamista sosiaalisten vaikutusten muodostumisesta ja niiden merkittävyydestä.

5.8.2 Melu- ja välkevaikutukset

Tuulivoimaloiden toiminnasta aiheutuvan melun leviämistä on mallinnettu laskenta standardin ISO 9613-2 mukaisesti EMD windPRO 4.0-mallinnusohjelmistolla, noudattaen ympäristöministeriön mallinnusohjeistusta. Mallinnuksen melupäästön lähtötietona on käytetty voimalamallille Vestas V172 7,2 MW:n kokoluokkaan perustuvia lähtötietoja, joihin on asianmukaisesti lisätty +2 dB varmuusarvo. Melun yhteisvaikutuksia arvioitiin Hevosselän tuulivoima-alueen kanssa. Matalataajuisen melun (20–200 Hz) osalta reseptoripisteet on valittu melumallinnuksen mukaisesti. Valintoja voidaan pitää oikeina ja pisteiden lukumäärää riittävänä.

Hankkeen meluvaikutukset on arvioitu vähäisiksi kielteisiksi. Arvioinnissa käytetyt melun ja välkkeen ohjearvot eivät ylitä nykyisen voimalasuunnitelman mukaan minkään asuin- tai lomarakennuksen kohdalla. Vaihtoehdon VE1 äänitasot lähimpien asuin- ja loma rakennusten pihapiireissä ovat kuitenkin mallinnusten perusteella suurimmillaan välillä 34-36 dB.

Yhteysviranomainen pitää tehtyä arvioita oikeansuuntaisena, mutta muistuttaa arviointiin liittyvistä epävarmuustekijöistä. Hankkeen meluvaikutukset voidaan kokea myös arvioitua suurempina, sillä alueen ääniympäristö muuttuu tuulivoimaloiden aiheuttaman melun johdosta, alueella ei ole nykytilanteessa merkittäviä melunlähteitä ja tuulivoimamelu yleisesti voidaan kokea häiritseväksi raja-arvot alittavanakin. Muutos on myös pitkäaikainen ja vaikuttaa alueen käyttömahdollisuuksiin sekä elinympäristön viihtyisyyteen.

5.9 Vaikutukset poronhoitoon

Poronhoitoon kohdistuvia vaikutuksia on arvioitu paliskuntatasolla erikseen tuotantoalueen ja sähkönsiirron osalta Isosydänmaan ja Narkauksen paliskunnille. Vaikutusten arvioinnissa on eritelty rakentamisen ja toiminnan aikaiset ja toiminnan lopettamisen vaikutukset. Vaikutukset on arvioitu merkittävyydeltään kohtalaisiksi kielteisiksi molemmissa tuotantovaihtoehtoissa ja vähäisiksi kielteisiksi kaikissa

Perusteltu päätelmä

27.8.2026

LVV-U/47869/2026

Julkinen

sähkönsiirron vaihtoehtoissa. Yhteysviranomaisen yhtyy pääosin arviointiselostuksessa esitettyyn arvioon poronhoitoon kohdistuvien vaikutusten merkittävyydestä, mutta toteaa, että merkittävyys voi muodostua paliskuntatasolla myös arvioitua suuremmaksi.

Yhteysviranomaisen yhtyy arviointiselostuksessa esitettyyn näkemykseen siitä, että kaikkien alueelle suunnitteilla olevien hankkeiden toteutuessa, yhteisvaikutukset poronhoidolle voivat muodostaa ristiriidan maakuntakaavan tavoitteiden kanssa. Yhteysviranomaisen toteaa, että hankkeen jatkosuunnittelussa on syytä pyrkiä aitoon toimintojen yhteensovittamiseen merkittävien sosiaalisten haittavaikutusten lieventämiseksi.

Isosydänmaan paliskunnan yhteysviranomaiselle esittämän näkemyksen mukaan sähkönsiirron vaihtoehto SVE C heikentää paliskunnan poronhoidon edellytyksiä enemmän kuin muut sähkönsiirtoratkaisut, erityisesti lisäämällä laidunalueiden pirstoutumista ja vaikeuttamalla porojen liikkumista. Yhteysviranomaisen toteaa, että paliskunnille tulee turvata tiedonsaanti ja toimiva yhteistyö hankkeesta vastaavan kanssa koko hankkeen elinkaaren ajan. Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan hankkeen jatkosuunnittelussa tulee huomioida vaikutusten seuranta ja siitä tulee sopia yhdessä paliskuntien kanssa.

5.10 Muut ympäristövaikutukset

Yhteysviranomaisen tarkastelee seuraavassa muita, merkittävyydeltään vähäisempiä vaikutuksia sekä toteaa arviointien pohjalla oleviin aineistoihin ja selvityksiin mahdollisesti liittyviä epävarmuuksia. Huomiot ovat oleellisia hankkeen jatkokäsittelyn kannalta, minkä vuoksi yhteysviranomaisen näkee tarpeellisenä tuoda ne esille osana perusteltua päätelmää.

5.10.1 Vaikutukset suojelualueisiin, suojeluohjelmiin ja niitä vastaaviin kohteisiin

Kalhuaavan perustettavana oleva luonnonsuojelualue sijaitsee osittain hankealueella. Arviointiselostuksessa esitetyn arvion mukaan Pitkämaan tuulivoimahankkeella ei ole tunnistettu merkittäviä heikentäviä vaikutuksia Kalhuaavan perustettavan luonnonsuojelualueen lajistoon. Yhteysviranomaisen katsoo, kuten Metsähallituskin lausunnossaan, että tarkasteltavaa tuulivoiman tuotantoaluetta ei tulisi rajata Kalhuaavan soidensuojelun täydennysohjelmakohteelle, vaikka sille ei nyt tarkastelluissa vaihtoehtoissa ole osoitettu tuulivoimaloita. Asiaa on syytä tarkastella hankkeen jatkosuunnittelussa. Myös sähkönsiirtovaihtoehdon SVE C linjausta on syytä tarkastella jatkosuunnittelussa tämä huomioiden. Yhteysviranomaisen toi aiemmin lausunnossaan esille arviointien tarkennustarpeen Kalhuaavalle sijoittuvan ja arvokkaaksi lintualueeksi määritellyn alueen lajistolle.

5.10.2 Vaikutukset pintavesiin

Vaikutusten arvioinnissa on eritelty rakentamisen ja toiminnan aikaiset ja toiminnan lopettamisen vaikutukset. Vaikutukset on arvioitu merkittävyydeltään vähäisiksi kielteisiksi molemmissa tuotantovaihtoehtoissa ja kaikissa sähkönsiirron vaihtoehtoissa.

Yhteysviranomainen toteaa, että vesistövaikutusten osalta esiin nousee tieverkoston ja voimaloiden rakentaminen ja ylläpito. Vaikutusten arvioinnissa tarkastellaan vastaanottaviin vesistöihin kohdistuvaa valuntaa ja kiintoainekuormitusta sekä hydrologisia muutoksia. Lisäksi tarkastellaan poikkeusolosuhteiden vaikutusta. Pintavesien osalta huomioidaan myös hankkeen mahdollisesti aiheuttamat muutokset pintavaluntaolosuhteisiin, kuten uusien teiden rakentaminen ja vesistöylitykset. Arviointiselostuksessa huomioidaan rakentamisvaiheen mahdollisesti vaatimien kuivatustoimien ja hulevesien vaikutuksia alueen pintavesiin. Lisäksi huomioidaan happamien sulfaattimaiden aiheuttama potentiaalinen riski pintavesien laadulle. Arviointiselostuksessa tarkastellaan myös mahdollisia onnettomuusriskejä, kuten tulipaloja sekä öljyvuotoja. Vaikutusten arvioinnin menetelmät ovat yhteysviranomaisen mielestä oikeansuuntaiset. Tuulivoiman tuotantoalueen sekä sähkönsiirron vaikutusten ehkäiseminen ja lieventäminen on kuvattu arviointiselostuksessa.

Sähkönsiirron osalta vesistöjen ylityksessä on tarpeen huomioida ylityskohdan elinympäristötyyppi ja sen merkitys vesistövaikutuksille. Ekologisen tilan turvaamiseksi tulisi välttää lisäkuivatusta sekä maanmuokkausta vesistöjen lähistöllä.

Yhteysviranomainen huomauttaa, että vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain nojalla on otettava soveltuvien osin huomioon vesien- ja merenhoitohoitosuunnitelmat. Hankkeiden toteutuksessa tulee huomioida vesimuodostuman vesienhoidon tavoitteet ja se, ettei tavoitteiden saavuttaminen esty hankkeiden vaikutuksesta.

5.10.3 Vaikutukset pohjavesiin

Vaikutusten arvioinnissa on eritelty rakentamisen ja toiminnan aikaiset ja toiminnan lopettamisen vaikutukset. Vaikutukset on arvioitu merkittävyydeltään vähäisiksi kielteisiksi molemmissa tuotantovaihtoehtoissa ja kaikissa sähkönsiirron vaihtoehtoissa.

Yhteysviranomainen katsoo, että arviointiselostuksessa on tunnistettu hankkeen keskeisimpiä pohjaveteen kohdistuvia vaikutuksia, jotka liittyvät hankkeen rakentamistoimenpiteisiin ja niiden yhteydessä tehtäviin maansiirtotöihin. Yhteysviranomainen toteaa, että arviointiin jää jonkin verran epävarmuutta mahdollisten yksityisten talousvesikaivojen osalta, koska niiden sijoittumisesta hankealueelle sähkönsiirtoreittien osalta ei ole tarkkoja tietoja. Hankkeen jatkosuunnittelussa tilanne on syytä tarkistaa.

Sarkakankaan pohjavesialueelle sijoittuvaan sähkönsiirtoreitin vaihtoehtoon osalta yhteysviranomainen pyytää kiinnittämään erityistä huomiota pylväiden sijoittumissuunnitteluun. Yhteysviranomainen toteaa, että pohjavesialueella pohjavedenpinta varsinkin muodostuman reunaosissa on yleensä lähempänä maanpintaa, jolloin on olemassa vaara, että kaivutöiden yhteydessä vettä johtavat kerrokset kaivetaan auki. Tällöin saattaa aiheutua pohjavesiesiintymän antoisuutta alentavaa pohjaveden purkautumista tai pohjaveden laadun heikkenemistä. Yhteysviranomainen katsoo, että hankkeen jatkosuunnittelussa pohjavedenpinnan tason tunteminen on tärkeää, jotta

edellä mainitut vaikutukset voidaan välttää. Yhteysviranomaisen muistuttaa, että rakentamistoimenpiteistä ei saa aiheutua vesilain (mm. VL 3 luku 2 §) vastaisia vaikutuksia.

5.10.4 Vaikutukset maa- ja kallioperään

Hankkeen maa- ja kallioperä sekä maa-ainesten otto hankealueella on kuvattu arviointiselostuksessa ja vaikutukset niihin on yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan arvioitu arviointiselostuksessa riittävällä tavalla. Yhteysviranomaisen toteaa, että hankealueella sijaitsevat mustaliuske-esiintymät on syytä huomioida ja selvittää mustaliuske-esiintymien paksuudet ja keskimääriset rikki- ja rikkipitoisuudet sekä se, kuinka lähellä maanpintaa ne sijaitsevat. Suurin riski liittyy mustaliuskeisiin, joiden paksuus on yli kolme metriä ja ne sijaitsevat lähellä maanpintaa ja sisältävät paljon rikkiä.

5.10.5 Ilmastovaikutukset

Uusiutuvan energian hankkeille tyypilliseen tapaan Pitkämäen tuulivoimahankkeen perusteluissa on kuvattu sen toiminnan aikaisia positiivisia ilmastovaikutuksia. Ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä ei ole kuitenkaan riittäviä ja realistisia keinoja vaikutuksen merkittävyyden yksiselitteiseen tunnistamiseen ja merkittävien vaikutusten varmojen lievennyskeinojen toteamiseen. Aihe liittyy osaltaan laajempien strategioiden huomioimiseen, metsänkäsittelyn periaatteisiin sekä päätöksentekoharkintaan.

Hankkeen suunnittelussa on myös riittävässä määrin syytä huomioida varautuminen ilmastomuutoksen aiheuttamiin riskeihin kuten sääilmiöiden äärevöitymiseen, rankkasateisiin ja kuivuusjaksoihin.

6 Hankkeen edellyttämät suunnitelmat ja luvat sekä arvioinnin huomioon ottaminen lupamenettelyssä ja luvassa

6.1 Hankkeen edellyttämät suunnitelmat ja luvat

Arviointiselostuksessa on kattavasti esitetty tuulivoima- ja voimajohtohankkeiden edellyttämiä lupia ja ilmoitustarpeita.

Yhteysviranomaisen tuo esiin oheiset huomiot tai tarkennukset hankkeen edellyttämistä luvista, suunnitelmista ja ilmoituksista arviointiselostuksessa esitettyjen lisäksi.

Lunastuslupalain mukainen lupa

Yhteysviranomaisen tuo esille, että uudistetun lunastuslupalain (1238/2023, HE 21/2023) 4 §:n mukaan voimajohto on rakennettava teknisesti ja taloudellisesti toteuttamiskelpoisella tavalla siten, että ympäristölle ja alueidenkäytölle aiheutuvat haitat jäävät mahdollisimman vähäisiksi. Lain piiriin kuuluvien energiansiirtohankkeiden toteutuksen mahdollistaviin lupiin voidaan liittää aiempaa monipuolisempia ja täsmällisempiä määräyksiä hankkeen merkittävien haitallisten ympäristövaikutusten ehkäisemiseksi (LunL 4§,5§). Lupaviranomaisen pyytää lunastuslupahakemuksesta Lupa- ja valvontavirastolta lausunnon, jossa se ehdottaa välttämättömiä määräyksiä merkittävien vaikutusten lieventämiseksi

perustellun päätelmän ja siinä esitettyjen muutos- tai lievennystarpeiden pohjalta. Lupa- ja valvontavirasto myös toimii lunastusluvassa annettujen määräysten valvovana viranomaisena.

Ojitusilmoitus

Lupa- ja valvontavirasto täsmentää, että hankkeen rakentajan on vesilain 5:6 §:n mukaisesti ilmoitettava muusta kuin vähäisestä ojituksesta valtion valvontaviranomaiselle vähintään 60 vuorokautta ennen ojitukseen ryhtymistä. Hankkeen rakentamistoimenpiteiden alueella ojitusten määrä tulee erittäin todennäköisesti ylittämään vähäisen rajan, jolloin niistä tulee tehdä ojitusilmoitus, jossa kuvataan ojitusjärjestelyt ja tarvittavat lieventämistoimenpiteet mm. kuormituksen ja hydrologisen muutoksen lieventämiseksi.

Luokitelluilla pohjavesialueella tapahtuvasta ojituksesta on aina tehtävä ilmoitus Lupa- ja valvontavirastolle vesilain mukaisen luvantarpeen arvioimiseksi.

Ilmoitus vesistön alituksesta

Lupa- ja valvontavirastolle tulee tehdä ilmoitus johdon asentamisesta valtaväylän tai puron alitse. Ilmoitusvelvollisuus koskee vesi-, viemäri-, voima- ja tietoliikennejohtoja sekä muita vastaavia johtoja.

6.2 Arvioinnin huomioon ottaminen lupamenettelyssä ja luvassa

Hanketta koskevaan lupahakemukseen on liitettävä arviointiselostus ja tämä yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä. Lupaviranomaisen on varmistettava, että perusteltu päätelmä on ajan tasalla lupa-asiaa ratkaistaessa. Hankkeesta vastaava voi tarvittaessa pyytää ennen lupa-asian vireille tuloa yhteysviranomaista esittämään näkemyksensä perustellun päätelmän ajantasaaisuudesta. Ajantasaistamisen tarvetta voidaan joutua tarkastelemaan esimerkiksi, jos hanke on muuttunut tai arvioinnista on kulunut pitkä aika.

Lupaviranomainen ei saa myöntää lupaa hankkeen toteuttamiseen eikä tehdä muuta siihen rinnastettavaa päätöstä ennen kuin se on saanut käyttöönsä arviointiselostuksen ja perustellun päätelmän. Lupapäätökseen on sisällytettävä perusteltu päätelmä, ja siinä on asianmukaisesti otettava huomioon arviointiselostusta koskevien kuulemisten tulokset. Päätöksestä on käytävä ilmi, miten arviointiselostus ja perusteltu päätelmä on otettu huomioon. Lupamenettelyssä on lisäksi otettava huomioon muun asiaan liittyvän lainsäädännön säännökset ympäristövaikutusten arviointimenettelystä.

7 Perustellun päätelmän toimittaminen ja siitä tiedottaminen

Yhteysviranomainen toimittaa perustellun päätelmän sekä kopiot arviointiselostuksesta saamistaan lausunnoista ja mielipiteistä hankkeesta vastaavalle.

Perusteltu päätelmä toimitetaan tiedoksi hanketta käsitteleville viranomaisille, vaikutusalueen kunnille, maakunnan liitolle ja muille asianomaisille viranomaisille.

Perusteltu päätelmä annetaan tiedoksi julkisella kuulutuksella YVA-lain 23 §:n mukaisesti. Lisäksi perusteltu päätelmä sekä saadut lausunnot ovat nähtävillä ymparisto.fi-palvelussa osoitteessa: www.ymparisto.fi/pitkamaantuulivoimahankeYVA

8 Suoritemaksu, sen määräytyminen ja maksua koskeva oikaisumahdollisuus

Suoritemaksu on 13 400 euroa

Yhteysviranomaisen perustellusta päätelmästä perittävä maksu on määritelty hankkeen vaatiman työmäärän mukaisesti (14–23 henkilötyöpäivää). Maksu määräytyy Lupa- ja valvontaviraston maksuista annetun asetuksen perusteella.

Luonnonsuojelulain 35 §:ssä tarkoitettua Natura-arviointia koskeva lausunto on Lupa- ja valvontaviraston maksullisista suoritteista vuonna 2026 annetun valtioneuvoston asetuksen (1177/2025) liitteen mukaan maksullinen julkisoikeudellinen suorite, josta Lupa- ja valvontavirasto perii ajankäyttöön perustuvan maksun (83 euroa/tunti). Arviointimenettelyn yhteydessä on tuotettu kaksi Natura-arviointia, joita koskevan lausunnon valmisteluun on käytetty seuraava työmäärä: 25 tuntia

Suoritemaksu Kuivasjärven ja Suuripään Natura-alueiden Natura-arviointilausunnosta on yhteensä 2075 euroa

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että perustellusta päätelmästä perittävän maksun määrittämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia siihen oikaisua Lupa- ja valvontavirastosta kuuden kuukauden kuluessa tämän perustellun päätelmän antamispäivästä.

9 Sovelletut säännökset

- Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (252/2017) 19 ja 23 §
- Valtioneuvoston asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (277/2017) 4 §
- Valtion maksuperustelaki (150/1992) 8 §
- Valtioneuvoston asetus (1177/2025) Lupa- ja valvontaviraston maksullisista suoritteista vuonna 2026, 1 §.

Perustellun päätelmän valmisteluun ovat osallistuneet seuraavat Lupa- ja valvontaviraston asiantuntijat: vesistöpäällikkö Jari Pasanen, hydrogeologi Anne Lindholm, ylitarkastaja Niina Kangas, johtava asiantuntija Pirkko Siikamäki

Tämä asiakirja on hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ympäristöasiantuntija Emma Salo ja ratkaissut ylitarkastaja Minna Takalo

Perusteltu päätelmä

27.8.2026

LVV-U/47869/2026

Julkinen

Liitteet

Liite 1: Lupa- ja valvontaviraston lausunto Kuivasjärven (FI1301611) ja Suuripään (FI1301811) Natura-arvioinneista (julkinen) 14.8.2026 (LVV-U/98712/2026)

Liite 2: Metsähallituksen lausunto Kuivasjärven Natura-arvioinnista 26.6.2026 (MH 2583/2023)

Liite 3: Metsähallituksen lausunto Suuripään Natura-arvioinnista 26.6.2026 (MH 2583/2023)

Maksua koskeva oikaisuvaatimusosoitus (hankkeesta vastaavalle)

Jakelu

ABO Energy Suomi Oy
Sitowise Oy

Tiedoksi

Lausunnon antajat (sähköisesti)

Lupa- ja valvontavirasto

Postiosoite: PL 20, 13035 LVV

Puhelinvaihde: 0295 254 000

kirjaamo@lvv.fi | lvv.fi

Tämä asiakirja LVV-U/47869/2026 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LVV-U/47869/2026 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Salo Emma 27.08.2026 16:34

Ratkaisija Takalo Minna 27.08.2026 16:37